

Odchody odborníků a nesmyslné škrty na resortech. Tak hodnotí stínoví ministři Starostů čtvrt roku vlády Andreje Babiše i chystané změny

31.3.2026 - | Starostové a nezávislí

Babišova vláda má za sebou úvodních 100 dní. Ty se nesly v duchu chaosu, rozvratu státu a snahy o likvidaci jednotlivých demokratických pilířů - především občanské společnosti a veřejnoprávních médií. Dopady Babišova vládnutí už jsou znát i na jednotlivých resortech. Ruší se odbory a celé sekce, připravují se nesmyslné restrukturalizace a ministerstva se zbavují zkušených odborníků. Ačkoliv deficit státního rozpočtu dosáhl gigantické výše, na klíčové sociální a bezpečnostní projekty chybí peníze. K posunům dochází i ve vnímání Česka našimi zahraničními partnery a spojenci, jejichž důvěru postupně ztrácíme.

„Andrej Babiš po svém jmenování sliboval, že nebude potřebovat tradičních sto dní hájení, protože se do vládnutí pustí okamžitě. Dnes už bohužel víme, že rychlým prosazováním změn neměl na mysli práci pro české občany a zlepšení jejich životů, ale postupnou destrukci demokracie a jejích institucí. Jedním z výrazných posledních kroků vlády je příprava zákona putinovského stříhu, který by mířil na občanský sektor. Občanskou společnost se ale vláda nesnaží oslabit jenom tímto návrhem. Připomeňme také systematické zpochybňování justice, politizaci státní správy nebo snahu o ovládnutí veřejnoprávních médií,” upozornil stínový premiér **Vít Rakušan**. *„Nechci ale jenom kritizovat, protože vládě se přece jenom něco povedlo. Navzdory předchozím proklamacím totiž nezrušila muniční iniciativu, migrační pakt, důchodovou reformu ani paragraf o činnosti pro cizí moc, a to je dobře. Obelhali tím ale svoje voliče, jak už je u populistů zvykem. Je však smutnou vizitkou jakékoliv vlády, když jedinými pozitivními kroky je, že zatím nezkazila úplně všechno,”* dodal Rakušan.

Předseda Starostů a stínový premiér se zamýšlí se také nad dosavadním fungováním ministerstva vnitra. *„Velmi nešťastné jsou především personální změny, kdy apolitické a zkušené ředitele nahradili ve vedení resortu lidé s pochybnými kontakty. To bude mít velmi negativní vliv na veřejnou správu, a bohužel tedy také na rozvoj obcí. Jednoznačnou chybou je pak zrušení Krizového informačního týmu, který sehrál důležitou roli například během předloňských povodní. Vláda na celé fungování ministerstva vnitra navíc dala oproti našim plánům výrazně méně peněz, což na svých investicích pocítí například Policie,”* vyjmenoval Rakušan.

Jedním z největších průšvihů vlády je bezesporu nedávno schválený státní rozpočet pro rok 2026, který rezignoval na zásady zodpovědného hospodaření, závazky vůči NATO i snahy o rozvolnění zákona o rozpočtové odpovědnosti. *„Rekordní příjmy státního rozpočtu, slušný hospodářský růst – a schodek, který je o 70 miliard vyšší, než připouští zákon. To je skandální ukázka nekompetentnosti a nezodpovědnosti Babišovy vlády a hazard s budoucností nás všech. Vláda se rozhodla rozdat veřejné peníze na drobné dárečky, čímž vytvořila hluboký deficit. Nezbylo ale na životně důležité věci, jako je obrana, školství, zdravotnictví a především investice,”* vyjmenovala stínová ministryně financí **Lucie Sedmihradská** a upozornila, že se vláda v tichosti snaží změnit zákon o rozpočtové odpovědnosti, a uvolnit si tak ruce pro další rozhazování. Právě dopady vládních rozpočtových škrťů na obranyschopnost Česka označil jako významný problém stínový ministr obrany Josef Flek. *„Zásadní problém spočívá v tom, že tato úsporná opatření přicházejí v době, kdy bezpečnostní rizika v Evropě rostou. Zatímco naši partneři výdaje na obranu posilují, Česko letos nesplní ani závazek vůči NATO.*

Na obranu totiž vláda nakonec pravděpodobně vydá pouhých 1,7 % HDP. Stáváme se tak černým pasažérem našich spojenců v NATO a přímo ohrožujeme naši obranyschopnost a bezpečnost, zdůraznil **Flek**.

Nucený odchod zkušených expertů je problémem většiny resortů včetně ministerstva práce a sociálních věcí, kde je navíc nahradily kontroverzní osoby. Tou je například šéfporadce ministra Aleše Juchelky Jan Gregor, který donedávna působil ve vedení ultrakonzervativní organizace Aliance pro rodinu. Juchelkova poradkyně pro oblast evropských fondů Alexandra Semancová je pak v přímém střetu zájmů, což může Česko v budoucnu stát až 100 milionů korun. O důležité experty dále přišla oblast rodinné politiky. *„Jako negativní krok vlády bych rozhodně označila také plány na zrušení částí naší důchodové reformy. Dosud ale není jasné, jakých jejích pilířů se změny dotknou. Kritizovat musím i revizi nebo přímo zastavení některých klíčových sociálních projektů, které se zabývaly například sociálním a dostupným bydlením nebo ochranou ohrožených dětí,*“ doplnila stínová ministryně sociálních věcí **Pavla Pivoňka Vaňková**.

Škrty, včetně těch personálních, se nevyhnuly ani ministerstvu zahraničních věcí. Některé útvary spojené s lidskými právy, podporou demokracie či občanskou společností ztratily váhu, nebo byly zrušeny. Chaos vyvolalo také nesystematické zrušení všech již schválených nominací na uvolněné posty velvyslanců. *„Nástup nové vlády ostře posunul pozici Česka v EU. Dostali jsme se do skupiny nekonstruktivních kritiků spolu s Maďarskem a Slovenskem, a ztrácíme tak vliv na reálné rozhodování v rámci Evropy. Vláda tím zároveň nebezpečně testuje důvěru našich spojenců. A posouvá se také samotná česká zahraniční politika, a to především směrem k vstřícnějším vztahům k Rusku a Číně,*“ varoval stínový ministr zahraničních věcí **Martin Dvořák**.

Resortem, který za poslední tři měsíce získal možná nejvíce pozornosti, je ministerstvo životního prostředí. Důvodem ale nejsou jen tahanice o post ministra. To nakonec připadlo prodloužené ruce Filipa Turka Igoru Červenému, ale Turkovy pravomoce jako vládního zmocněnce pro klimatickou politiku dosud nejsou vyjasněné. *„Významné personální změny a odchod zkušených expertů paralyzují chod celého ministerstva i organizací, které jsou na něj finančně navázané. Zde musím upozornit především na situaci, ve které se ocitly národní parky. Tyto oblasti chránící nejcennější české přírodní dědictví totiž přišly o významnou část peněz, KRNAP pak bez vysvětlení přišel dokonce o ředitele. Je zcela jasné, že vedení resortu neusiluje o ochranu české krajiny, vody či ovzduší, ale o ochranu vlastních zájmů či zájmů svých sponzorů,*“ upozornila stínová ministryně životního prostředí **Jana Krutáková**.

Ačkoliv vláda původně plánovala ministerstvo pro místní rozvoj úplně zrušit, nakonec se právě v tomto resortu odehrávají jedny z největších změn připravovaných vládním kabinetem. Často přitom bez patřičných příprav či projednání s odbornou veřejností, profesními svazy nebo samosprávami. *„Vedení ministerstva se plně soustředí na nový stavební zákon, a ostatní agenda tak byla odsunuta na druhou kolej. Došlo k pozastavení digitalizace stavebního řízení a reformy územního plánování a destrukci systému dostupného bydlení. Alarmující je i zrušení Agentury pro sociálního začleňování, před kterým důrazně varují i dotčené obce. Samotná novela stavebního zákona je přitom velmi kontroverzní. Místo avizovaného zrychlení stavebního řízení bude mít za následek spíše procesní chaos ve stavebním právu a odchod pracovníků stavebních úřadů,*“ nastínil stínový ministr pro místní rozvoj **Petr Kulháněk**.

Několik velkých chyb stihla vláda napáchat také na ministerstvu zdravotnictví, a to i přesto, že Andrej Babiš zdraví občanů opakovaně označoval za svoji prioritu. *„V poslední době můžeme pozorovat tlak SPD na změny v Národní očkovací strategii. Očkování je přitom jedním z klíčových pilířů prevence a jeho systematické zpochybňování může vést k poklesu proočkovanosti. Hrozil by nám tak návrat nemocí, které se v minulosti podařilo potlačit nebo eliminovat díky dlouhodobě vysoké proočkovanosti. Chybou je i jednorázové přerozdělení 8 miliard korun z rezervy VZP směrem*

*k zaměstnaneckým zdravotním pojišťovnám. Tento krok je nesystémový, neřeší problém do budoucna a trestá VZP za správné rozhodnutí přijmout uprchlíky z Ukrajiny, které jí vygenerovali tak významný zisk,” uvedla stínová ministryně zdravotnictví **Michaela Šebelová**.*

Nejzásadnější změnou na ministerstvu dopravy je podle stínového ministra Ondřeje Lochmana přehodnocení stavby některých vysokorychlostních železničních tratí, které by přitom měly být jednou z národních priorit. *„Bezpochyby populistickým krokem je pak plán na zvýšení slevy na jízdné pro studenty a seniory na 75 %. Půjde přitom o plošné opatření, které bude státní kasu stát 3 miliardy ročně. Odsoudit musím také útoky na elektromobilitu jako takovou,”* dodal **Lochman**.

„Pro resort průmyslu a obchodu považuji za stěžejní reálné naplnění vládní Hospodářské strategie, která z velké části navazuje na naši práci. Schválený státní rozpočet tomu ovšem neodpovídá. A volání po modernizaci hospodářství nevidím ani v legislativním plánu vlády. České hospodářství se přitom musí vymanit z kleští starého průmyslu a fosilní energetiky a zaměřit se na moderní průmysl pro 21. století. Negativně hodnotím také zrušení poplatků za obnovitelné energie. Na toto plošné opatření si totiž stát bude muset půjčit,” uvedl stínový ministr průmyslu a obchodu **Lukáš Vlček**. *„Vláda pak s ohledem na politické zadání záměrně neslyší volání odborné veřejnosti a hospodářských organizací po zavedení Eura,”* doplnil Vlček.

Ačkoliv zemědělský sektor vykázal v loňského roce zisk téměř 10 miliard korun, vláda v době masivních škrtů v ostatních resortech poslala do zemědělství další finance. Obnovení dotací v objemu 250 milionů korun vypadá sice na papíře hezky, v praxi jde ale o dotační titul šitý na míru velkým podnikům. *„Jestli toto není pověstná malá domů, tak už nic. Nejde přitom jenom o podnikání premiéra Babiše. Je těžké se ubránit dojmu, že jde o vrácení peněz za předvolební Jarmarky SPD, kde se tito velkoproducenti prezentovali. Stát by měl přitom primárně podporovat malé farmáře, regionální produkci a finalizaci výrobků přímo na farmách,”* konstatoval stínový ministr zemědělství **Tomáš Dubský**.

<https://www.starostove.cz/prectete-si/odchody-odborniku-a-nesmyslne-skrty-na-resortech-tak-hodnoti-stinovi-ministri-st>